

Kananmunantuotantotilan terveydenhuolto

Tampere 23.10.2014

Loimaa 29.10.2014

Seinäjoki 30.10.2014

Virpi Rantanen, kunnaneläinlääkäri

Nykyiset tuotantomuodot

- virikehäkkikanala. Kanoja 10-60 kanaa / häkki.
- lattiakanala
- kerroslattiakanala
- ulkokanala (Free Range)
- luomukanala

Virikehäkkikanala

-tilaa oltava vähintään 750 cm² / kana, josta käytettävissä olevaa alaa oltava vähintään 600cm² / kana.

-pesä

-orret vähintään 15 cm / kana.

-pehkoa nokkimista ja kuopimista varten.

-kynsiviila.

Lattiakanala

- enintään 9 kanaa käytettävissä olevan alan m^2 kohden.
- vähintään $1/3$ lattian pinta-alasta on oltava varustettu pehkulla.
- pesät: 1 pesä / 7 kanaa tai käytettäessä yhteispesiä pesätilaa $1 m^2$ / 120 kanaa.
- orret

Kerroslattiakanala

-samat vaatimukset kuin lattiakanalassa.

-lisäksi tasojen määrä rajataan neljään ja niiden välisen esteettömän korkeuden tulee olla vähintään 45 cm.

Ulkokanala

- kanoilla on oltava päiväsaikaan mahdollisuus liikkua laidunalueella.
- pidetään sisällä enintään 12 viikkoa.

Luomukanala

-6 kanaa / m².

-esimerkiksi ortta
oltava 18 cm / kana.

-kanalassa oltava
luonnonvaloa eli
ikkunoita.

-ulkotarhat

-kukko

-korkeintaan 3000
kanaa osastossa.

Jalosteet

- Dekalb
- Hy-Line White
- Hy-Line Brown
- Lohmann LSL

Kasvatus

- Kasvatusmuoto tulee olla sama kuin tuleva tuotantomuoto.
- Lattiakasvatuksesta voi laittaa häkkiin, mutta häkkikasvatuksesta ei lattialle.
- Lämpö. Untuvikkojen saapuessa kasvattamoon lämpötila 35 °C. Häkkikasvatuksessa untuvikot jaetaan ensin ylimpiin riveihin ja myöhemmin tasaus.
- Ruokinta. Lattiakasvatuksessa aluksi apuna paperiruokinta. Häkkikasvatuksessa harvemmin käytetään paperia.

Kasvatus

- Vesi. Nippalinjojen korkeuden säätö. ”Tippa nipassa” untuvikkojen saapuesssa. Veden laatu.
- Painon seuranta eli punnitus. Jokaiselle jalosteelle on oma painotaulukko (maahantuoja). Myös käsin palpointi.
- Valo-ohjelma. Jokaiselle jalosteelle on oma.
- Ilman laatu. Lattiakanaloissa pehkun laatu. Ammoniakki on pahasta. Kasvattamon lämmitys.
- Erätauko toimenpiteet.

MMM:n asetus 6/EEO/2008 lääkkeiden käytöstä ja luovutuksesta eläinlääkinnässä

Immunologisten eläinlääkkeiden käyttö ja luovutus

1. Tila ja eläinlääkäri ovat sopineet terveydenhuoltosopimuksen ja laatineet terveydenhuoltosuunnitelman.
2. Eläinlääkäri käy tilalla vähintään kaksi kertaa vuodessa.
3. Terveydenhuoltosuunnitelma sisältää tuotantotilan eläinten rokotusohjelman ja sen perusteet.
4. Eläinlääkäri seuraa terveydenhuoltokäynneillä rokotusten onnistumista.

MMM:n asetus 6/EEO/2008 lääkkeiden käytöstä ja luovutuksesta eläinlääkinnässä

5. Siipikarjatila kuuluu lisäksi Eviran ylläpitämään terveystarkkailuun.
6. Tuotantotilalla on rokotteiden säilytykseen soveltuvat tilat.
7. Tila pitää kirjaa saamistaan ja käyttämistään rokotteista ja eläinlääkäri tarkastaa kirjanpidon terveydenhuoltokäynnillä.
8. Siipikarjan omistajalla tai haltijalla on riittävät tiedot ja kyvyt siipikarjan rokottamiseen ja rokotteiden käsittelyyn.

Rokotukset

- Kokkidioosi. Annetaan 5-9 elinpäivän aikana, käytetään lattiakasvatuksessa.
- Gumboro. Elävä, heikennetty virus. Annetaan 5 viikon iässä. Jos tautipaine suuri, rokotetaan 2 kertaa, 3 ja 5 viikon iässä.
- AE (avian encephalomyelitis l. tarttuva aivo-selkäydintulehdus). Annetaan 10-12 viikon iässä. Kanojen siirto kanalaan aikaisintaan 2 viikon kuluttua rokotuksesta, koska voivat levittää virusta.

Kanala

- Tuotantomuoto. Kasvatusmuoto tulee olla sama kuin tuotantomuoto, muuten seuraa ongelmia. Kanojen opetus talon tavoille. Vaatii työtä, mutta palkitsee.
- Jaloste. Jokainen jaloste on omanlaisensa. Se on huomioitava tilan vaihtaessa jalostetta, varsinkin ruokinnassa.
- Valo-ohjelma. Jokaisella jalosteella on oma.
- Painonseuranta eli punnitus. Jokaisella jalosteella on oma painotaulukko. Myös käsin palpoinni.

Kanala

- Rehu. Päiväsyönti 109-115 g / päivä. Kotoinen rehu (tiiviste + vilja) tai täysrehu. Rehufirmat tekevät reseptejä. Käyttävät hyväkseen jalosteiden painotaulukkoja. Huomioitava, että jalosteen ajanmukainen painotaulukko on suunnitelman pohjana.
- Vesi. Nippalinjojen puhdistus erätauolla. Veden laatu.

Tyypillisimmät sairaudet

- Kolibasilloosi. Yleisintä alkumuninnan aikana. Ennaltaehkäisyä ja hoitona Progut Farmin tai Salkilin lisäys rehuun.
- Kokkidioosi kasvatuskaudella. Ennaltaehkäisyä rokotus ja pehkun laatu.
- Suolinkaiset, lisääntyvä ongelma. Palaute asiakkailta pakkaamoille. Matolääkitys (Flubenol, Panacur Aquasol) tuotannon aikana, taukosaneeraus tärkein!

Tyypillisimmät sairaudet

- Kanapunkit. Tutkija Tuomo Tuovinen, MTT Jokioinen.

1. Kemiallinen torjunta.

Baymite. Foksiimi (organofosfaatti). Reseptilääke.

MS Minus Mite (MS Schippers).

Natriumbikarbonaatti ja piidioksidi.

2. Biologinen torjunta.

Harsosääskipetopunkki (*Hypoaspis miles*) ja karvajalkapetopunkki (*Hypoaspis aculeifer*).

Tyypillisimmät sairaudet

3. Lämpökäsittely.

Tauon aikana. Lämpötilan nosto 45°C-55°C.

Shokkilämmitys.

Terveydenhuolto

- Eläinaineksen hankinta. Eläimet hankitaan terveystarkkailuun kuuluvalta toimijalta. Tiedot rokotuksista ja mahdollisista loishäädöistä. Parvea koskevat salmonellatodistukset.
- Olosuhteet. Ilmanlaatu. Ammoniakki. Kosteus. Pölyisyys. Veto. Lämpötila. Pehkun kunto. Valaistus.

Terveydenhuolto

- Ruokinta ja vesi. Ruokintalaitteiden tarkistus. Rehunkulutuksen seuranta. Kotoinen rehu (vilja + tiiviste) vai täysrehu. Rehun valmistaja, itse vai rahtimylläri. Rehujen säilytys. Veden kulutuksen seuranta.
- Hoitorutiinit. Päivittäiset tarkastukset. Kirjanpito kuolleista. Raatojen keräily kanalasta. Painonseuranta. Sairausten oireet. Lääkitykset.

Terveydenhuolto

- Hygienia ja tartunnoilta suojautuminen. Tautisuojaus! Suojavaatetus ja kengät. Tautisuojaus osastokohtainen. Kulku munahuoneeseen. Haittaeläinten torjunta. Raatojen säilytys ja hävitys. Erätauko toimenpiteet. Pesu vai kuivapuhdistus. Desinfiointi. Nippalinjojen tarkistus, puhdistus ja tarvittaessa desinfiointi. Ruokintalaitteiden tarkistus ja puhdistus. Puhdistusohje, erätaukopesu ja –desinfiointi siipikarjatiloiilla, löytyy ETT:n sivuilta.

MMM:n asetus 386/2006

- Tuottajan on ilmoitettava kunnan- tai läänineläinlääkärille
 - a) Rehun ja veden kulutuksen pieneneminen yli 20 %:lla
 - b) Munantuotannon pieneneminen yli 5 %:lla yli 2 päivän ajaksi
 - c) Kuolleisuuden nousu yli kolmeen prosenttiin viikossa.

MMM:n asetus 386/2006

- Näytteet tulee ottaa mahdollisimman pian. Asiaa ei voi siirtää seuraavaan viikkoon.
- AVI tekee päätöksen otetaanko näytteet ”valtion laskuun”, muuten kulut maksaa tuottaja.
- Oireet voi aiheuttaa mikä tahansa lintutauti, ei pelkästään lakisääteisesti vastustettavat AI ja ND.

KANAVA

- Siipikarjan salmonellavalvonnan tiedonhallintajärjestelmä.
- <https://kanava.siipi.net>
- Ylläpitäjä Suomen Siipikarjaliitto ry.
- Asiakastila valtuuttaa eläinlääkärin ja munapakkaamon pääsemään tilan parvien tietoihin.
- Eläinlääkäri hakee Siipikarjaliitolta käyttäjätunnukset puh. 03-4384737 tai paivi.heikkila@siipi.net.

KANAVA

- Tunnukset 24 eläinlääkärillä, vain 5 eläinlääkärinä on käyttänyt sivuja! Tuottajat valtuuttaneet lisäksi 10 eläinlääkärinä, jotka eivät ole kuitenkaan hakeneet tunnuksia Kanavaan.
- Kanavasta löytyy tilan parvikohtaiset näytteet.
- Valvontakäynnit voi tallentaa Kanavaan. Tuottajan on helppo löytää ne sieltä tarvittaessa.
- Tuottajalle tulee muistutus sähköpostiin viikkoa ennen näytteenottoa.

KANAVA

- Tuottaja tilaa Siipikarjaliitosta parvikohtaiset näytteet (4 näytettä + pölynäyte).
- Näytteet lähetetään Siipikarjaliiton paketissa laboratorioon (sopimuslaboratorio Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry). Muista liimata tarrat näytepussien päälle (tossu/uloste ja pöly). Mukaan myös tutkimuslähete.
- Muiden laboratorioden näytteitä ei tallenneta Kanavaan.

KANAVA

- Helppo käyttää. Voit seurata tilan salmonellanäytteenottoa netistä!

Kiitos!

